

بسم الله الرحمن الرحيم

درد و امید: سقوط اندلس و فتح قسطنطنیه

(ترجمه)

خبر

دوم جنوری/ژانویه مصادف است با یادبود از روز سقوط اندلس در 1492م؛ در چنین روزی پیش از 528 سال تسلیم‌دهی غرناطه به ارتش کشور شاهی قشتاله که توسط شاه فردیناند و همسرش ملکه ایزابلا رهبری می‌شد، انجام یافت. این در حالی بود که غرناطه 800 سال پیهم زیر حاکمیت مسلمان‌ها قرار داشت.

تبصره

مسلمانان اندلس را در سال 92 هجری مطابق به 711 میلادی به سرکردگی موسی ابن نصیر فتح نمودند، دورنما و انگیزه این ارتش پیگیری فتوحات، من جمله فتح قسطنطنیه و نایل شدن به بشارت رسول الله صلی الله علیه وسلم در مورد فتح آن بود؛ مگر خلیفه وقت، ولید ابن عبد الملک از اراضی اروپا بر ارتش اسلامی نگران شد و از ارتش خواست تا به شام واپس گردد.

مردم اندلس با رفاه و آسایش در زیر سایه حاکمیت اسلام بسر می‌بردند. الله سبحانه و تعالی به این سرزمین اراضی حاصل خیز، آب‌های گوارا و آب و هوای معتدل عنایت فرموده بود، علاوه بر آن اندلس مناره علم و دانش به‌شمار می‌رفت، دانشگاه قرطبه از مشهورترین دانشگاه‌های آن روزگار و بزرگ‌ترین مرکز علمی در اروپا حساب می‌شد و از طریق این دانشگاه، علوم عربی به سایر نقاط اروپا انتقال داده شد. در این دانشگاه همه‌ی علوم متداول زمان آموزش داده می‌شد و بزرگ‌ترین و با تجربه‌ترین اساتید برای آن در نظر گرفته می‌شد. دانش‌آموزان این دانشگاه از شرق و غرب به‌گونه همسان، مسلمان و غیرمسلمان به این دانشگاه سرازیر می‌شدند. فرزندان پادشاهان و ثروتمندان اروپایی بسوی مکاتب و دانشگاه‌های این سرزمین روی آورده بودند و به این‌که در نزد استادان و دانش‌مندان مسلمان آموزش یافته بودند، افتخار می‌کردند، چنان‌چه واژگان عربی را در گفتگوها و تعاملات‌شان بکار می‌بردند؛ تا جایی‌که به آنان فرهنگی و دانش‌مند گفته می‌شد. این علاوه بر پیشرفت و آبادانی مدنی این سرزمین‌ها بود که در زیر سایه حاکمیت اسلامی شاهد بودند، که آثار باقی مانده از آن روزگار گواه بر مدعای ماست.

توافقنامه تسلیم‌دهی اندلس با ابو عبد الله الصغیر، حاکم غرناطه، مبنی بر تضمین آزادی عقیده و عبادت برای مسلمان‌های اندلس به امضاء رسید؛ اما اروپایی‌ها به شروط این توافقنامه پابند نماندند، چون دشمنان اسلام عهد و پیمانی ندارند که بدان پابند بمانند. این بود که پس از گذشت مدت زمان اندکی از امضای این توافقنامه عملیات پاک‌سازی نژادی علیه مسلمانان آغاز شد و حتی آنان در شهرهای دیگری که بدان جاها فرار نموده بودند، دنبال شدند؛ مانند سواحل جنوبی بحر متوسط. و این برهه از زمان در تاریخ اسپانیا و تاریخ جهان بنام عهد "محکمه‌های تفتیش" شناخته می‌شود، در این محاکم مسلمان‌ها به پذیرش نصرانیت و یا مرگ اختیار داده می‌شدند و کشتار و شکنجه و به غارت بردن دارایی‌های آن‌ها آغاز شد.

در سال روان میلادی روز یادبود از سقوط المناک اندلس با فتح قسطنطنیه در سال جاری هجری همزمان می‌شود. فتح قسطنطنیه در بامداد صبح سه شنبه مطابق به بیستم چنین ماهی در جماد الاول سال 857 هجری پس از محاصره دو ماهه به وقوع پیوست، که با فتح آن بشارت و مژده پیامبر صلی الله علیه وسلم تحقق یافت. رسول الله صلی الله علیه وسلم فرموده بود:

«لَتُفْتَحَنَّ الْقُسْطَنْطِينِيَّةَ فَلَنِعْمَ الْأَمِيرُ أَمِيرُهَا وَلَنِعْمَ الْجَيْشُ ذَلِكَ الْجَيْشُ»

ترجمه: قسطنطنیه حتماً فتح می‌گردد؛ پس چی نیکو امیر است آن امیر و چی نیکو ارتش است آن ارتش!

بشارت فتح قسطنطنیه بشارتی بود که همهٔ مسلمان‌ها آرزو می‌بردند که به داستان آن‌ها تحقق یابد، از جمله فاتح اندلس موسی ابن نصیر و ارتش او؛ اما خواست الله سبحانه و تعالی این بوده که فتح قسطنطنیه به داستان محمد فاتح و ارتش او به انجام برسد، همان کسی که بخاطر این پیروزی الله را سپاس گفته و سجده شکرانه بجای آورد؛ سپس بسوی کلیسای ایا صوفیا روی آورد، جایی که مردم بیزانس و علمای دینی آن گردهم آمده بودند؛ به آن‌ها امان داده و دستور تبدیل کلیسای ایا صوفیا به مسجد را صادر نمود؛ سپس دستور داد تا در محل قبر صحابه بزرگوار ابو ایوب انصاری رضی الله عنه مسجدی اعمار گردد، همان کسی که در زمرهٔ مجاهدین نخست فتح قسطنطنیه قرار داشت و در آن‌جا وفات نمود، الله بر او رحم نموده و از او راضی باشد؛ پس از آن تصمیم گرفت تا قسطنطنیه را بجای ادرنه پایتخت خود انتخاب نماید و پس از فتح آن قسطنطنیه را به اسلام بول یعنی شهر اسلام و یا دار اسلام مسمی نمود؛ سپس به استانبول شهرت یافت. محمد فاتح داخل شهر شد، به کلیسای ایاصوفیا روی آورد، در آن‌جا نماز اقامه کرد و به فضل الله سبحانه و تعالی به مسجد تعویض اش کرد.

پس ما اگر از یک جهت در حالی زندگی می‌کنیم که درد و حسرت و از رفتن هیبت و قوت مسلمان‌ها را با سقوط اندلس احساس می‌کنیم، از جهت دیگر خرسندیم و با یادبود از فتح قسطنطنیه آرزوی خیر و نیکی را می‌کنیم و از الله سبحانه و تعالی می‌طلبیم که با تحقق بشارت رسولش صلی الله علیه وسلم پیرامون فتح روم بر ما منت گذارد؛ البته بشارت فتح روم زمانی انجام می‌پذیرد که بشارت بازگشت خلافت راشدۀ ثانی بر منهج نبوت تحقق یابد. رسول الله صلی الله علیه فرموده‌اند:

«ثُمَّ تَكُونُ خِلَافَةً عَلَيَّ مِنْهَا جِ النَّبِيِّ»

ترجمه: پس از آن خلافت بر منهج نبوت خواهد بود.

با تحقق این امر ما شاهد بازگشت اسلام، عزت اسلام و مسلمان‌ها خواهیم بود و سپاهیان در آن دولت خواهیم بود.

نویسنده: براءة مناصرة

مترجم: منیب حمیدی